

PLUK- & PICKNICK *routes*

De 21 kernen in de Biesboschlinie zijn met elkaar verbonden door
19 wandelroutes waarlangs je picknickplaatsen,
verkoop bij de boerderij en rustbankjes tegenkomt.

PLUK- & PICKNICK routes

- **ALMKERK** - 10,5 km
start-/eindpunt restaurant Golfpark Almkreek
- **ANDEL** - 6,5 km
start-/eindpunt parkeerplaats Wilhelminasluis
- **BABYLONIËNBROEK** - 11 km
start-/eindpunt Zorgboerderij Den Hill
- **DRONGELEN** - 7,5 km
start-/eindpunt Eetboerderij De Foeks
- **DUSSEN** - 15 km
start-/eindpunt Hotel-restaurant De Koppelpaarden
- **EETHEN** - 14,5 km
start-/eindpunt kerk Cornelis Branderhorststraat 7
- **GENDEREN** - 7 km
start-/eindpunt café 't Zwaantje
- **GIESSEN** - 6,5 km
start-/eindpunt Fort Giessen
- **HANK** - 12,5 km
start-/eindpunt plukroute bij dorpshuis 't Uivernest
- **MEEUWEN** - 9 km
start-/eindpunt De Witte Molen
- **NIEUWENDIJK EN UPPEL** - 19,5 km
start-/eindpunt Eetcafé-eetkamer-snackbar Marie
- **RIJSWIJK** - 5 km
start-/eindpunt parkeerplaats bij start knooppunt 2
- **SLEEUWIJK** - 12 km
start-/eindpunt restaurant Boven de Rivieren
- **UITWIJK** - 7 km
start-/eindpunt de muziektent op het dorpsplein
- **VEEN** - 10,5 km
start-/eindpunt molen De Hoop
- **WAARDHUIZEN** - 8 en 15,5 km
start-/eindpunt restaurant Le Grand Jardin
- **WERKENDAM** - 10 km
start-/eindpunt Fort Altena
- **WOUDRICHEM EN OUDENDIJK** - 6 km
start-/eindpunt De Pannenkoekenbakker
- **WIJK EN AALBURG** - 7,5 km
start-/eindpunt Bakkerij Gerard & Suus

Kijk op www.biesboschlinie.com
voor logies in de Biesbosch linie.

Wandelen voor een moment van bezinning en ontmoeten

Voor mij persoonlijk is wandelen een onderdeel van mijn dagbesteding. Even denken en overdenken, wat er allemaal gebeurd is die dag, dat geeft mij rust. Zo ook ontmoetingen, spontane gesprekken met streekgenoten en 'vreemden'. Genieten van de silhouetten in het water, luchten met wolken die gaan en komen en het alles bepalende licht, zodat het iedere dag weer anders is.

Daarom ben ik blij dat VVV Biesboschlinie onder leiding van Daphne van Hekken en Lizzy van Pelt samen met de Vrijbuiters onder supervisie van Jan van Rijswijk deze routes hebben samengesteld. Wandelroutes die heel aantrekkelijk zijn voor de inwoners van Altena - dichtbij ontdekken van wat er allemaal is. Zo ook voor dag- en meerdaagse gasten, die kunnen komen genieten van onze vergezichten en de rust, in combinatie met cultuur- en natuur historische plekken, zoals de Hollandse Waterlinie en Nationaal Park De Biesbosch. Daarnaast zijn er eigentijdse ontwikkelingen op het boerenland die zorgen voor meer biodiversiteit, zodat je iedere keer weer spontaan verrast wordt. En niet te vergeten, deze wandelroutes zijn ook nog eens slim verweven met de verschillende fietsroutes in dit gebied. Mooie recreatieve ontwikkelingen die bij onze omgeving en cultuur passen.

Fientje Bax

Almkerk

S 74 75 31 30 20 96 97 95 28 93 94 99 71 72 74 10,5 km

De route begint bij Golfpark Almkreek en loopt langs het riviertje de Alm waar van kunstenaars uit de streek rustbanken zijn geplaatst. Het dorp Almkerk kent prachtige historische verhalen over de rivier De Alm, weleer een breed water waar schepen op voeren. De restanten doen meer denken aan een sloot en de nazaten van de voormalige zeebonken zitten nu aan de waterkant te vissen. Overigens wel een leuke plek voor een picknick! Bijzonder is bioscoop Hollywood, langs de provinciale weg (richting de A27). Een gezellig filmhuis waar je tijdens de voorstelling drinken en lekkers kan bestellen.

Houd je meer van het buitenleven? Ga dan sportief 'aan de slag' op Golfpark Almkreek. Tijdens deze wandeling loop je langs delen van dit golfpark. Je loopt langs boerderij De Koppel die in de Eerste Wereldoorlog een belangrijke rol speelde (zie ook onze fietsroute Fietsen & verhalen langs de linie). Langs de Woudrichemseweg passeer je landgoed Clootwijk met daartegenover het boerenbedrijf Culinei met verse boereitjes in de automatiek; twee locaties die streekproducten verkopen. Je wandelt door het dorp en via de Broekgraaf en over 't Laagt terug naar Golfpark Almkreek.

S 26 18 25 22 23 24 16 17 27 18 26 6,5 km

Andel kent interessante plekjes om te bezoeken. Neem nu de Wilhelminasluis en het graf van Jan Claesen. Deze wandeling start bij de sluis. Er staat een indrukwekkend gedenkteken dat herinnert aan de opening van de sluis op 18 augustus 1904 door Koningin Wilhelmina. Het is de enige waaiersluis in Nederland met een groene kolk, wat inhoudt dat de wanden van de sluis-kolk met gras bekleed zijn. De schutsluis zelf is gebouwd rond 1896 en markeert de grens tussen Noord-Brabant en Gelderland. Langs de provinciale weg loop je richting Gies-

sen om via Fort Giessen (het meest zuidelijk gelegen fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie) richting Andel te wandelen. Eenmaal op de Hoge Maasdijk heb je een prachtig zicht op de rivier. Het graf van Jan Claesen vindt je op de begraafplaats bij de Romboutstoren in Andel. In de 17e eeuw was Jan Claesen trompetter in het leger van Frederik Hendrik van Oranje. Nadat hij uit militaire dienst trad (omdat hij niet van vechten hield), ging hij samen met zijn vrouw Katrijn poppenkastvoorstellingen geven in Amsterdam.

Babyloniënbroek

S 63 81 83 87 86 83 81 42 63 11 km

Dit is een bijzonder dorp. De mensen die hier wonen zijn er erg trots op en ook op veldrijdster en wielrenster Marianne Vos (olympisch en meervoudig wereldkampioen) die hier woont. Goed opletten dus, wellicht fietst ze gewoon langs! (Zie ook onze Marianne Vos Fietsroute.)

De wandeling begint bij zorgboerderij Den Hill. In het schuurtje aan de straat worden producten uit de tuin verkocht. Je loopt richting het dorp

om bij knooppunt 63 de bovenliggende polder te ontdekken. Je bent onderweg naar het Pompveld, een gebied van 239 hectare dat met rust gelaten is tijdens de grote ruilverkaveling die aanving in de jaren '60 van de vorige eeuw. Een prachtig natuurgebied waar je reeën, zilverreigers en haviken op je pad kunt tegenkomen. Er zijn tal van bankjes en picknickplaatsen te vinden waar je je kunt onderdompelen in de stilte en heerlijk tot rust komt.

S 22 23 32 51 52 53 50 31 21 22 7,5 km

Dit dorp aan de Bergsche Maas heeft een gratis veerverbinding met Waalwijk. De rivier is tussen 1888 en 1894 uitgegraven. Voor de arbeiders waren de dagen lang. Zestien uur van huis was heel normaal. Het was zwaar werk en het loon was karig. Van elke gulden die ze verdienden ging een cent naar een soort ziekenfondspremie. Die ene gulden verdienden ze trouwens niet per uur, maar per per dag!

Dat de Bergsche Maas er kwam was nodig om 's-Hertogenbosch voor overstromingen te behoeden. Drongelen werd hierdoor een dorp aan de nieuwe rivier.

De route start langs deze rivier richting Genderen. Je komt langs café 't Zwaantje, een mooie plek voor een lunch of koffie. Via het dorp Eethen, waar een prachtig kerkje uit de 12e eeuws staat, loop je terug naar het startpunt.

S 53 52 10 14 61 62 64 70 57 56 54 53 15 km

Dussen ligt dicht bij de Bergsche Maas. Deze rivier is begin vorige eeuw met de hand gegraven om 't Hertogenbosch te behoeden voor overstromingen. Vanaf het dorp loopt je richting deze rivier. Onderweg komt je een gratis veer tegen. Zelfs na meer dan een eeuw is dit nog altijd een geste om de boeren tegemoet te komen voor het feit dat ze door de rivier gescheiden werden van hun akkers aan de overkant. Iedereen mag daarvan meegenieten, want overvaren kost niets.

Richting Meeuwen komt je een lieflijke picknickplaats tegen. Je steekt de provinciale weg over (goed opletten) en loopt dan het landelijke deel van Dussen weer in. Na knooppunt 70 loop je langs de molen het natuurgebied Kornsche Boezem in, ook wel de Kleine Biesbosch genoemd. Ook hier is het heerlijk picknicken. Via een oude dijk met monumentale boerderijen en een klompemaker loop je naar het eindpunt.

Eethen

 VERKOOP BIJ DE BOERDERIJ/PLUK

 50 41 42 63 64 62 61 60 40 41 50 14,5 km

Deze wandeling is eigenlijk een drie-in-één dorpentocht. Je start in Eethen bij een bijzonder kerkje met onderdelen die dateren uit de 12e eeuw. Vanaf de parkeerplaats bij de kerk wandel je via de Cornelis Branderhorststraat richting het noorden. Deze straat loop je uit tot de aansluiting met de Provincialeweg Zuid, met aan de overkant knooppunt 41. Vanaf hier ga je de polder in richting Babyloniënbroek, een langgerekt boerendorp met trotse inwoners. En let goed

op racefietsers, want het is het dorp waar wielrenster en veldrijdster Marianne Vos woont. Onderweg kom je een zorgboerderij tegen die haar producten van het land langs de weg verkoopt. Je schampt Dussen om naar Meeuwen te wandelen. Hier staan langs de provinciale weg de Witte molen en een noodwoning van vlak na de Tweede Wereldoorlog. Als de molen draait kun je deze én de noodwoning bezoeken. Langs de provinciale weg loop je terug naar de kerk in Eethen.

Genderen

S 53 52 51 60 81 61 63 64 80 82 53 7 km

De wandeling start bij Café 't Zwaantje, een gezellig dorpscafé waar de aangename sfeer van weleer nog hangt. Je loopt richting het dorp en pikt hier het knooppuntennetwerk op. De wandeling voert langs de Bergsche Maas waar in de uiterwaard een Amerikaanse Windmotor is geplaatst. Een mooie plek voor een lekkere picknick! Genderen is een ondernemend dorp. Waar andere dorpen hun voorzieningen een voor een zien verdwijnen is dat in dit dorp geen realiteit.

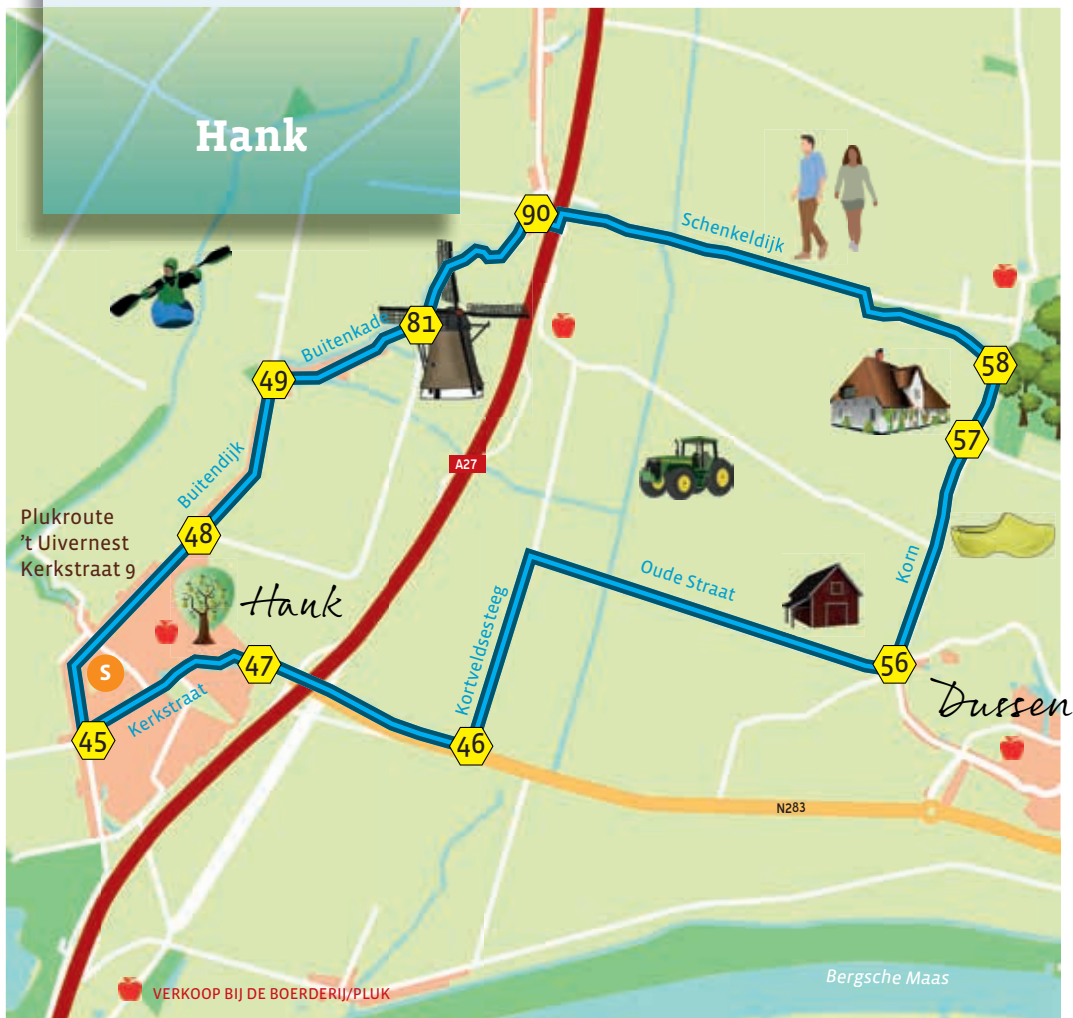
Zo is langs de provinciale weg een kaasboerderij gevestigd. Omdat het knooppuntennetwerk niet bij hen langs loopt, is dit geen onderdeel van deze wandeling, maar je bezoek zeker waard. Je vindt er een kaasmakerij met winkel, lokale producten en veel activiteiten. Het bedrijf staat aan de overkant van de Provincialeweg Zuid bij knooppunt 53. Bij knooppunt 82 vind je een verkooppunt van streekproducten.

S 14 15 16 17 27 8 3 4 6 92 67 66 9 91 19 14 6,5 km

De wandeling begint bij een bijzonder monument dat in 2018 feestelijk werd geopend na een grondige renovatie: Fort Giessen, het meest zuidelijk gelegen fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Als het open is, is het zeker een bezoek waard. De vrijwilligers vertellen je graag over de periode van Wereldoorlog I. Er is ook een belevingsparkje ontwikkeld met een loopgraaf!

Er loopt een onverhard wandelpad rond het fort. De wandeling leidt je door het dorp, richting de Wilhelminasluis. Wil je even kijken? Loop dan na knooppunt 27 langs de provinciale weg richting de sluis. Daarna loop je over de dijk richting de aansluiting met de wandeling rond Rijswijk en door het dorp en het Almboos (plukken mag) naar het eindpunt.

S 45 48 49 81 90 58 57 56 46 47 45 12,5 km

Op het randje van Nationaal Park De Biesbosch ligt het dorp Hank. Met zijn grote camping, De Kurenpolder, heeft dit dorp in de zomer twee keer zoveel inwoners als in de winter. Vanaf het startpunt gaan we al snel de polder in. Je loopt over een oude zeedijk waar het water in 1953 ook levens genomen heeft. Rechts zie je de Zuidhollandse molen die met z'n wieken naar de auto's

op de A27 wenkt. Een Rijksweg die er in de jaren '60 van de vorige eeuw voor zorgde dat het eiland, dat het Land van Heusden en Altena is, uit zijn isolement geraakte. Even maken we een uitstapje naar het naburige dorp Dussen. Daar loopt je eveneens over een oude dijk en komt langs een klompenmakerij om hierna de weidsheid van de polder weer op te zoeken.

S 40 20 21 22 23 12 13 14 61 60 40 9 km

Uw startpunt is de Witte molen in Meeuwen, een begrip in het dorp en weide omgeving! Op zaterdagmiddag (en wanneer hij draait) is de molen open en ben je van harte welkom voor een bezoek. In de molen worden de producten van de molen in Woudrichem verkocht. Vanaf het vertrekpunt loop je door de zuidelijke

polder van Meeuwen in de richting van het riviertje Oude Maasje en de Bergsche Maas. Je volgt het Oude Maasje tot en met het dorp Drongelen en gaat verder langs de Bergsche Maas om later weer via een landelijk weggetje uit te komen in Meeuwen. Onderweg kom je tal van bankjes en picknickplaatsen tegen.

S 91 80 90 58 94 93 28 23 25 26 60 14 13 87 12 86 91 19,5 km

Dit is de langste wandeling van deze 19 routes. Vanaf het startpunt loop je richting Werkendam. Een uitgestrekt, rustig stuk met zicht op de diverse polders die grenzen aan het Nationaal Park De Biesbosch. Je loopt langs Fort Bakkerskil, een fort dat behoort tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie, een bijzondere rustplaats! Je wandelt langs molen De Vervoorne Polder naar de andere zijde van de A27, waar Fort Altena ligt. Ook dit fort maakt deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en is je bezoek meer dan waard. De weg vervolgt over een meanderende dijk door het dorp Uppel richting het zuiden. On-

derweg kom je een aantal molens tegen en als een molen draait kan je een bezoekje brengen. De molenaars laten u graag zien hoe alles werkt. Op deze route kom je boerderijen tegen waar producten verkocht worden. Net voor Dussen ga je weer westwaarts en loop je terug naar Nieuwendijk.

Bij het startpunt kun je vooraf een extraatje reserveren door te bellen naar 018-3403274. Er ligt dan een knapzak voor je klaar, gevuld met broodjes, fruit en lekkers. De kosten zijn € 7,50 en Marie geeft je er een gratis flesje water bij.

S 3 2 60 67 53 51 61 4 3 5 km

Je start op de parkeerplaats langs de dijk met zicht op de Afgedamde Maas. Het eerste stuk van de wandeling volg je deze dijk en kun je genieten van het mooie uitzicht richting de provincie Gelderland dat aan de overkant van het water ligt. Tussen de bomen door zie je Slot Loevestein liggen en soms kun je ook grote grazers aan de oever van de rivier zien. Je wandelt over het Petterpad, vernoemd naar de voormalig burgemeester

Frank Petter die er vooral om bekend staat dat hij een hoogbejaarde vrouw uit de brede sloot naast het pad van de verdrinkingsdood redde. In de volksmond wordt het Petterpad met een glimlach dan ook Spetterpad genoemd. Je wandelt verder via de Veldweg om terug in Rijswijk te komen. Deze wandeling combineert uitstekend met de wandeling rond Woudrichem!

S 68 58 57 71 73 72 74 76 77 41 44 45 46 49 66 67 68 12 km

Je start bij brasserie Boven de Rivieren, een drijvend restaurant in de haven van Sleeuwijk. Achter dit restaurant vormen de uiterwaarden een prachtig natuurgebied. De entree hiervan is een hekje rechts achter het restaurant. Je loopt richting Woudrichem langs de rivier, waar je in de zomer heerlijke bramen plukt. Voor Woudrichem verlaat u de uiterwaard en loop je de polder in. Bij de twee molens volg je het Liniepad, een wandelpad dat van Fort Bakkerskil naar Slot

Loevestein loopt. De molens zijn te bezoeken als de molenaar aanwezig is en de wieken draaien. Langs het Liniepad staan diverse kazematten die met enig klauterwerk ook van binnen te bezichtigen zijn. Er staan diverse banken in dit stukje natuur waarin cultureel erfgoed rijk vertegenwoordigd is. Via de rand van Sleeuwijk gaat deze route terug naar de uiterwaard en kom je bij het eindpunt uit.

Uitwijk

S 13 6 92 67 66 9 91 19 15 14 12 11 13 7 km

Je start bij de muziektent in dit knusse dorp. De kerk in dit dorp is een bezichtiging waard. Je wandelt langs het riviertje de Wijde Alm richting Rijswijk om via het Almbos (plukken mag) uit te komen bij Fort Giessen, het meest zuidelijk gelegen fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Als het hek open is, neem dan een kijkje! Het is pas gerestaureerd en een vrijwilliger zal jou het fort met plezier laten zien. Via de landelijke weg rich-

ting Waardhuizen kom je weer bij de muziektent in Uitwijk uit.

Je kunt de route verlengen door bij knooppunt 11 rechtdoor richting knooppunt 34 en 35 te lopen. Een mooie route langs de Wijde Alm in de natuur. Bij knooppunt 35 ga je rechtsaf richting punten 37, 36 en 13. Dan bent je weer terug op het punt waar deze route begon.

S 20 37 33 34 30 79 76 74 75 35 36 20 10,5 km

Je begint bij de molen van Veen. Een enthousiast team van molenaars zorgt met hart en ziel voor deze molen. Zij maken de heerlijkste mixen zodat je thuis iets lekkers kunt bakken. Met uitzicht op de rivier loop je richting knooppunt 20. Hier wandel je de bebouwde kom van Veen bin-

nen. Onderweg kom je diverse bankjes voor een lekkere picknick tegen. Je loopt langs museum De Wolfsburcht, waar luchtgekoelde Volkswagens de collectie bepalen; een bijzondere stop langs de route! Via de Maasdijk loop je terug naar de molen.

Werkendam

S 26 60 61 62 65 64 47 46 45 44 41 77 26 10 km

De wandeling begint bij Fort Altena, een fort dat behoort tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vergeet niet dit fort te verkennen voor of na je wandeling! Je wandelt richting het dorp Werkendam, waar vroeger en nu nog steeds de binnenvaartschipperij een belangrijke rol speelt. Je loopt richting molen De Vervoorne Polder, als hij draait, is hij open om bezichtigd te worden. De

molenaars vertellen je graag hun verhaal! Daarna ga je richting de Boven Merwede, een drukbevaren rivier. Vanaf de dijk heb je hierop goed zicht. Via de onderdoorgang van de A27 loop je naar het eindpunt. Vlak bij het fort staan twee molens die als ze draaien te bezoeken zijn. Volg hiervoor het Liniepad vanaf het fort, dan kom je er vanzelf langs.

Woudrichem en Oudendijk

S 62 67 53 51 52 66 55 56 57 48 64 62 6 km

De Pannenkoekenbakker is het startpunt (en eindpunt, lekker!). Deze wandeling laat zowel het oude en het nieuwe Woudrichem zien, loopt door het dorp Oudendijk en gaat via de dijk langs de Boven Merwede terug naar de vesting. Het is een korte route waardoor je tijd overhoudt om het vestingstadje te bezoeken. De VVV in de Wereldwinkel (Kerkstraat 7) heeft voor de liefhebber een stadswandeling voor € 1,- te koop.

Je kunt vanzelfsprekend ook gewoon zelf je weg zoeken, zo groot is het niet en er is genoeg te zien en te beleven. Vergeet niet de historische haven te ontdekken of verleng je wandeling met een bezoek aan Slot Loevestein (ligt aan de overkant) en neem het voetveer. De verschillende winkeltjes, de molen en het Visserijmuseum in de vesting zijn zeer zeker een bezoekje waard!

Wijk en Aalburg

S 74 76 77 64 63 70 72 73 74 7,5 km

Dit dorp heeft een bijzonder verhaal te vertellen! De molen in het dorp, de Twee Gebroeders, maalt het meel voor de bakkerij van Gerard & Suus: een biologische bakkerij met een creatieve bakker die de prachtigste en lekkerste broden maakt. En deze bakkerij is uw startpunt! Je loopt voor de kerk langs richting de Bergstraat. Daar ga je linksaf en volgt de aanwijzingen van het knooppuntennetwerk. Je loopt naar knooppunt 76. Tussen knooppunt 76 en 64 staan (oude rassen) fruitbomen, mits rijp mag u de vruchten plukken of rapen. Je komt hierna nog diverse bankjes tegen om rustig te smikkelen van al het lekkers. Via het dorp kom je weer bij Gerard & Suus, het eindpunt van deze route, uit.

gen van het knooppuntennetwerk. Je loopt naar knooppunt 76. Tussen knooppunt 76 en 64 staan (oude rassen) fruitbomen, mits rijp mag u de vruchten plukken of rapen. Je komt hierna nog diverse bankjes tegen om rustig te smikkelen van al het lekkers. Via het dorp kom je weer bij Gerard & Suus, het eindpunt van deze route, uit.

Om in het wandelritme te blijven helpt het om liedjes te zingen.
Zoals deze hieronder. Probeer het maar. Het werkt echt!

**Ik zou zo graag een kikker willen wezen,
ik zou zo graag een kikker willen zijn.
Dan zou ik mijn rik-tik laten horen,
dan zou ik mijn rik-tik laten gaan.
Rik-tik, rikkerdetik, hopsa, heisa, hoi.
Wij zijn gezworen kameraden en we
zullen elkander nooit verraden.
We horen bij elkaar en we blijven bij elkaar,
totdat wij elkander gaan verlaten, gaan verlaten...
Hagel en sneeuw, onweer wind en regen
deren ons niet, we kunnen er wel tegen.
Lach er maar om en stap er flink doorheen.
't Is pech, maar zeg...
als straks de zon weer scheen, tra-la-la.
Stop al je zorgen in je plunjezak en fluit, fluit, fluit...
Aan al je moeilijkheden heb je lak, fluit maar en 't is uit.
Waarom zou je treuren? Het helpt je niet vooruit, dus...
Stop al je zorgen in je plunjezak en fluit, fluit, fluit...
En 't is uit!**

Met dank aan Wandelsportvereniging De Vrijbuiters uit Wijk en Aalburg. Zij hebben alle routes gelopen en VVV Biesbosch linie voorzien van de allermooiste wandelingen door de Biesbosch linie. Ben je nog lang niet uitgewandeld? Ga voor inspiratie naar de website van WSV De Vrijbuiters.

Dit drukwerk is
verzorgd door
Drukkerij Bouman
in Wijk en Aalburg

Ontwerp & opmaak:
www.biesboschlinie.com